บรรณานุกรม

คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน, สำนักงาน, กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือปฏิบัติงานสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่สำนักข่าวพาณิชย์ กรมพาณิชย์สัมพันธ์, 2523.

_____, "แนวทางการดำเนินงานกองทุนยาประจำหมู่บ้าน." กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์, 2524.

_____, แผนภูมิการจัดแบ่งส่วนงานของสำนักงานคณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน พ.ศ. 2524.

แผนงานสาธารณสุข, กอง, กระทรวงสาธารณสุข. รายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวสาธารณสุข/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์ กรมพาณิชย์สัมพันธ์, พ.ศ. 2524

ฝึกอบรม, กอง, กระทรวงสาธารณสุข. แผนงานการสาธารณสุขเบื้องต้น พ.ศ. 2521-2524. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ลงเคราะห์หญิงปากเกร็ด, 2521.

แผนงาน, กอง, กระทรวงสาธารณสุข, "โครงการวิจัย เพื่อประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้สื่อข่าวสาธารณสุข/อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน." กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักข่าวพาณิชย์, พ.ศ. 2524.

สถิติสาธารณสุข, กอง, กระทรวงสาธารณสุข. "สถิติสาธารณสุข ปี 2521-14."

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2521.

_____, สถิติวางแผนกำลังคน. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2521.

อนามัยแห่งประเทศไทย, สมาคม. ปฏิทินสาธารณสุข พ.ศ. 2524. กรุงเทพมหานคร สมาคมอนามัยแห่งประเทศไทย, 2524.

แหลมทองสหการ, บริษัท. "โครงการความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชน." แนวทางการจัดตั้งและดำเนินงานสหกรณ์ยาประจำหมู่บ้าน. กรุงเทพมหานคร ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์.

นายแพทย์ไกรสิทธิ์ ตันติศิรินทร์ และคณะ "การจัดหายาที่จำเป็นไว้ใช้ในหมู่บ้าน" เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ครุสภา, พ.ศ. 2524.

สาธารณสุข, กระทรวง. การพัฒนารูปแบบของการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานโดยชุมชน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพาณิชย์, 2524.

_____, ประเด็นสำคัญในการกำหนดนโยบายพัฒนาการสาธารณสุขและวางแผนกำลังคนระยะยาว. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สามเจริญพานิช, 2525.

_____, โครงการพัฒนาการสาธารณสุขตามแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพาณิชย์, 2524.

_____, "สรุปผลการปฏิบัติงาน โครงการพัฒนาประชากรแบบผสมผสาน." (โครงการจะนะ) อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา, พ.ศ. 2522.

_____, รายงานการประชุมสัมมนาระดับชาติเรื่อง Primary Health Care ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2521. กรุงเทพมหานคร : หจก. สหประชาสัมพันธ์, 2521.

_____, การเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เพื่อสุขภาพดีถ้วนหน้า. กรุงเทพมหานคร : หจก. ประชาสัมพันธ์, 2524.

_____, "สรุปผล ข้อยุติ และข้อเสนอแนะของการสัมมนาระดับชาติ เรื่องเทคโนโลยีเหมาะสมทางสาธารณสุข ในการสาธารณสุขมูลฐาน", 15-21 เม.ย. 22.

_____, การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน. กรุงเทพมหานคร : ม.มหิดล, 2524

_____, "โครงการศึกษาวิจัย เพื่อประเมินผลการดำเนินงานผู้สื่อข่าวสาธารณสุข-อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน พ.ศ. 2520-21." กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพาณิชย์, พ.ศ. 2524.

_____, การประชุมสัมมนากองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน" กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพาณิชย์, พ.ศ. 2525.

กองโรงพยาบาลภูมิภาค และกองสาธารณสุขภูมิภาค.

สาธารณสุข, กระทรวง, คณะสาธารณสุขศาสตร์ ม.มหิดล, สมาคมพัฒนาประชากร และชุมชน." รายงานการประเมินผลโครงการวิจัย สหกรยา." กรุงเทพมหานคร : ไม่ปรากฏสถานที่พิมพ์, พ.ศ. 2525.

คณะกรรมการสาธารณสุขมูลฐาน, สำนักงาน, กระทรวงสาธารณสุข, คณะสาธารณสุขศาสตร์, ม.มหิดล "การประชุมสัมมนากองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้าน" กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักงานพาณิชย์, พ.ศ. 2525

ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ สุพจน์ เด่นดวงและลือชัย ศรีเงินยวง "บทสรุปการศึกษาประเมินผลโครงการสาธารณสุขมูลฐานของไทย" การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการพัฒนางานสาธารณสุขมูลฐาน, กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศรีอนันต์, 2524.

เบญจา ยอดดำเนิน. "การสาธารณสุขเบื้องต้นของไทย ช่องว่างระหว่างทฤษฎีและการปฏิบัติ." วารสารสังคมศาสตร์การแพทย์ (เมษายน-มิถุนายน 2521) 32-42.

น่วม เศรษฐจันทร "นโยบายและความมุ่งหวังของกระทรวงสาธารณสุขต่อโรงพยาบาลอำเภอศูนย์การแพทย์และอนามัย" เอกสารแจกในการประชุม การบริการของแพทย์โรงพยาบาลอำเภอภาคเหนือและอีสาน

พิทยาธร นิมมานวรวุฒิ "การศึกษาปัญหาการดำเนินงานขององค์การเภสัชกรรม (ปีการศึกษา 2524) สาขาวิชาพาณิชยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, "วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต แผนกวิชาพาณิชยศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524

มาโนช วามานนท์. หัวหน้าฝ่ายนิเทศงานและประสานงาน. สัมภาษณ์, 7 พ.ย. 2526.

กนิษฐา รักษ์มณี. หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมพิเศษ. สัมภาษณ์, 11 ม.ค. 2527

Cunningham, Clark. "Studies of Health Problems and Health Behavior in Saraphi District North Thailand." The Faculty of Medicine and the University of Illinois Chiengmai Project, Chiengmai University, Chiengmai Thailand, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

การศึกษาการดำเนินงานกองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านในภาคเหนือ

คณะพาณิชยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามประชาชน

1. เพศ ก. ชาย ข. หญิง

2. อายุ.....ปี

3. ความรู้ที่เรียนจบ.....

4. รายได้ต่อปีของครอบครัว.....บาท

5. จำนวนคนในครอบครัว.....คน

6. อาชีพ.....

7. เมื่อท่านเจ็บป่วยท่านไปรักษาใครก่อน (ก่อนมีกองทุนยาฯ และหลังมีกองทุนยาฯ)

ก. ปรึกษากำนันผู้ใหญ่บ้าน (ก่อน-หลัง) ข. แพทย์ประจำตำบล (ก่อน-หลัง)

ค. ผดส./อสม. (ก่อน-หลัง) ง. ปรึกษาญาติพี่น้อง (ก่อน-หลัง)

จ. เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย (ก่อน-หลัง) ฉ. ไม่ปรึกษาใครเลย (ก่อน-หลัง)

8. เมื่อท่านเจ็บป่วย ท่านรับการรักษาอย่างไร (ก่อนมีกองทุนยาฯ และหลังมีกองทุนยาฯ)

ก. ซื้อยากินเอง (ก่อน-หลัง) ข. รักษาเอง (ก่อน-หลัง)

ค. ปล่อยให้หายเอง (ก่อน-หลัง)

ง. หาหมอเถื่อน หมอพระ หมอผี (ก่อน-หลัง)

จ. หาแพทย์ตำบล (ก่อน-หลัง) ฉ. สถานพยาบาลของรัฐ (ก่อน-หลัง)

ช. สถานพยาบาลของเอกชน (ก่อน-หลัง) ซ. หาผดส./อสม. (ก่อน-หลัง)

9. ท่านซื้อยาจากที่ไหน

ก. ซื้อในหมู่บ้าน ข. ซื้อนอกหมู่บ้าน

ค. ทั้งข้อ ก และข้อ ข

10. ถ้าซื้อยาในหมู่บ้าน ซื้อยาประเภทใด

ก. ยาโบราณ ข. ยาชุด

ค. ยาจากหมอเถื่อน หมอพระ หมอผี ง. อื่น ๆ ระบุ

11. สถานที่ที่ท่านซื้อยามาบริโภคเองในหมู่บ้านก่อนที่จะมีกองทุนยาฯ

ก. ร้านค้าของชำ ข. หาหมอเถื่อน หมอพระ หมอผี

ค. อื่น ๆ

12. สถานที่ที่ท่านซื้อยามาบริโภคในหมู่บ้านหลังจากมีกองทุนยา

ก. กองทุนยาฯ ข. ร้านค้าของชำ

ค. อื่น ๆ ระบุ

13. ท่านรู้เรื่องการจัดตั้งกองทุนยาฯ ในหมู่บ้าน

ก. รู้ ข. ไม่รู้

14. ท่านทราบเรื่องกองทุนยาฯ จากใคร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ก. ผสส./อสม. ข. ผู้นำชุมชน

ค. เพื่อนบ้าน ง. หมู่บ้านอื่น

จ. แพทย์ประจำตำบล ฉ. เจ้าหน้าที่จากสถานีอนามัย

15. ท่านเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. เข้าใจ ข. ไม่เข้าใจ

16. ในข้อ 15. ถ้าท่านเข้าใจ เข้าใจว่าอย่างไร

....

....

17. ท่านมีหุ้นในกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. มี ข. ไม่มี

18. ในข้อ 17. ถ้าท่านซื้อหุ้น ท่านมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. เข้าใจ ข. ไม่เข้าใจ

19. ในข้อ 17. ถ้าท่านไม่ซื้อหุ้น ท่านมีความเข้าใจวัตถุประสงค์ของกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. เข้าใจ ข. ไม่เข้าใจ

20. ท่านมีหุ้นในกองทุนยาฯ กี่หุ้น.....หุ้น

21. บุคคลในครอบครัวของท่านมีหุ้นในกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. มี ข. ไม่มี

22. ในข้อ 21. ถ้าตอบว่ามี มีกี่หุ้น.....หุ้น

23. ท่านซื้อหุ้นเพิ่มจากที่มีอยู่เดิม

ก. ซื้อ ข. ไม่ซื้อ

24. ถ้าท่านไม่มีหุ้น ท่านจะซื้อหุ้นใหม่หรือไม่

ก. ซื้อ ข. ไม่ซื้อ

25. ปกติท่านซื้อยาจากกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. ซื้อ ข. ไม่ซื้อ

26. ในข้อ 25. ถ้าตอบว่าซื้อ เพราะอะไร (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

ก. มีหุ้น ข. ราคาถูก

ค. อยู่ใกล้บ้าน ง. ได้ยาที่ต้องการ

จ. อื่น ๆ ระบุ.....

27. ในข้อ 25. ถ้าตอบว่าไม่ซื้อ เพราะอะไร

ก. ไม่เชื่อยาของกองทุนยาฯ ข. ไม่มีเงิน

ค. ไม่ทราบ ง. ไม่ได้ยาที่ต้องการ

จ. สถานที่ตั้งไกลบ้าน ฉ. ยาที่จำหน่ายมีน้อย

ช. ไม่หาย

28. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนยาฯ

ก. ดี ข. ไม่ดี

29. ในข้อ 28. ถ้าตอบว่าดี ท่านจะซื้อหุ้นเพิ่มหรือไม่

ก. ซื้อ ข. ไม่ซื้อ

30. ในข้อ 28. ถ้าตอบว่าไม่ดี ท่านจะซื้อหุ้นเพิ่มหรือไม่

ก. ซื้อ ข. ไม่ซื้อ

31. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการขยายกองทุนยาฯ

ก. ขยาย ข. ไม่ขยาย

32. ท่านคิดว่าราคายาของกองทุนยาฯ

ก. แพง ข. ถูก

ค. พอสมควร

33. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อกองทุนยาฯ

ก. ดี ข. ไม่ดี

ค. ไม่ตอบ

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แบบสอบถามกรรมการดูแลกองทุนยาฯ

ลักษณะทั่ว ๆ ไป

1. สถานภาพผู้ถูกสัมภาษณ์

ก. ผสส. ข. อสม. ค. กรรมการ

2. เพศ ก. ชาย ข. หญิง

3. อายุ ก. 21-30 ปี ข. 31-40 ปี

ค. 41-50 ปี ง. 50 ปีขึ้นไป

4. อาชีพ.....

5. ความรู้สูงสุดที่เรียนจบ.....

6. ท่านมีความคิดเห็นเป็นอย่างไรต่อการจัดตั้งกองทุนยาฯ

ก. ดี ข. ไม่ดี ค. ไม่ตอบ

7. ในข้อ 6. ถ้าท่านตอบว่าไม่ดี ขอทราบเหตุผล.....

.....

.....

8. การจัดตั้งกองทุนยาฯ ในชุมชนของท่านได้เริ่มต้นในระดับชุมชน หรือในระดับผู้นำชุมชน

ก. ระดับชุมชน ข. ระดับผู้นำชุมชน

9. ท่านเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนยา (สหกรยา) หรือไม่

ก. เข้าใจ ข. ไม่เข้าใจ

10. ในข้อ 9. ถ้าท่านเข้าใจ ท่านเข้าใจว่าอย่ างไร

....

....

....

11. กองทุนยาฯ ในชุมชนของท่านจัดตั้งขึ้นเมื่อใด.....

12. การจัดตั้งกองทุนยาฯ มีชุมชนที่เข้าหุ้นคิดเป็นเท่าใดของครัวเรือนในหมู่บ้าน.....

.....

13. มูลค่าต่อหุ้น 1 หุ้น.....บาท

14. การชำระค่าหุ้นท่านกำหนดวิธีการอย่างไร

ก. ชำระเป็นเงินสด ข. ผ่อนชำระ

ค. ใช้สิ่งของชำระแทนมูลค่าหุ้น ง. ทั้งข้อ ก, ข, ค

15. จำนวนหุ้นทั้งหมด.....หุ้น

16. จำนวนเงินทุนจัดตั้ง.....บาท

17. การเรียกชำระค่าหุ้น ได้ทำ (ครบ/ไม่ครบ) ของมูลค่าหุ้น

18. ในข้อ 17. ถ้าไม่ครบยังขาดอยู่เท่าไร.....

19. การซื้อหุ้นทำอย่างไร.....
.....

20. โปรดระบุการปันผล.....

21. การปันผลมีหลักเกณฑ์อย่างไร.....
.....

22. การชำระมูลค่าหุ้นเป็นเท่าใด จึงถือเป็นสมาชิกของกองทุนยาฯ.....
.....

23. จำนวนการใช้บริการจากกองทุนยาฯ (มูลค่าต่อเดือน).....

24. จำนวนคนที่มาใช้บริการจากกองทุนยาฯ สูงสุด.....คน/วัน ต่ำสุด.....คน/วัน

25. จำนวนคนที่มาใช้บริการจากกองทุนยาฯ คิดเป็นร้อยละเท่าใดของผู้ที่เป็นสมาชิก.....
.....

<u>ยาและเวชภัณฑ์</u>

1. ในหมู่บ้านมีร้ายขายของชำที่จำหน่ายยากี่ร้าน.....ร้าน

2. สถานที่ตั้งของกองทุนยาฯ อยู่ในทำเลสามารถไปมาหาสู่ได้สะดวกหรือไม่

ก. สะดวก ข. ไม่สะดวก

3. ช่วงเวลาของการเปิดจำหน่ายยา.....

4. ในการจำหน่ายยาแก่ชุมชนท่านเคยให้บุคคลในครอบครัวทำหน้าที่แทนหรือไม่

ก. เคย ข. ไม่เคย

5. หลังจากได้ให้การรักษาพยาบาล (จำหน่ายยาหรือให้การรักษา) ท่านมีการติดตามผลว่าเป็นอย่างไรหรือไม่

ก. มีการติดตาม ข. ไม่มีการติดตาม

6. หลังจากที่ชาวบ้านได้มาซื้อยาจากกองทุนยาฯ ผลที่มาใช้บริการ

ก. หาย ข. ไม่หาย

ค. ซื้อยาเพิ่มและ/หรือซื้อยาอื่นแทน ง. ซื้อยาจากที่อื่น

7. การกำหนดตัวยาและเวชภัณฑ์มาจำหน่ายในระยะแรก ท่านทำอย่างไร

ก. ประชุมกำหนดกันเองระหว่างคณะกรรมการดำเนินงาน

ข. ประชุมกำหนดระหว่างคณะกรรมการดำเนินงานกับมีเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้การแนะนำ

ค. อื่น ๆ ระบุ.....

8. การสั่งซื้อยาทำโดยใคร

ก. ตัวท่านเอง ข. ผู้จัดการกองทุนยา (สหกรยา)

ค. คณะกรรมการ ง. กรรมการผู้หนึ่งผู้ใด

จ. อื่น ๆ ระบุ.....

9. ราคายากำหนดขึ้นโดย

ก. ตัวท่านเอง ข. คณะกรรมการร่วมกันกำหนดขึ้น

ค. อื่น ๆ ระบุ.....

10. โดยเฉลี่ยระยะเวลาในการสั่งซื้อยา/ครั้ง.....วัน/เดือน

11. โดยเฉลี่ยจำนวนเงินในการสั่งซื้อยา/ครั้ง.....บาท

12. ในรอบ 1 ปีมีการสั่งยากี่ครั้ง.....

13. ระยะเวลาในการสั่งยาโดยผ่านทางเจ้าหน้าที่สาธารณสุข จนกระทั่งได้ยากินเวลากี่วัน.....วัน

14. การสั่งยาในแต่ละครั้งมีปัญหาอย่างไร.....
.....

15. การสั่งยาในแต่ละครั้งได้ยาครบจำนวนหรือไม่

ก. ครบ ข. ไม่ครบ

16. โดยส่วนใหญ่ยาที่จำหน่ายในกองทุนยาฯ มีจำนวนเพียงพอกับความต้องการของชุมชนหรือไม่

ก. เพียงพอ ข. ไม่เพียงพอ

17. ในข้อ 16. ถ้าตอบว่าไม่เพียงพอ ท่านมีวิธีการแก้ไขอย่างไร.....
.....

18. โดยส่วนใหญ่ยาที่จำหน่ายในกองทุนยาฯ มีชนิดของยาเพียงพอกับความต้องการของชุมชนหรือไม่

ก. เพียงพอ ข. ไม่เพียงพอ

19. ในข้อ 18. ถ้าตอบว่าไม่เพียงพอ ท่านมีวิธีการแก้ไขอย่างไร.....

.....

20. ยาที่จำหน่ายในกองทุนยาฯ มีกี่ประเภท.....

21. ในกองทุนยาฯ มียานอกประเภทหรือไม่

ก. มี ข. ไม่มี

22. ในกองทุนยาฯ มียาชุดจำหน่ายหรือไม่

ก. มี ข. ไม่มี

การเงิน

1. ฐานะทางการเงินของกิจการกองทุนยาฯ ในรอบปีที่ผ่านมาได้รับกำไรเท่าใด.....
.....

2. โดยเฉลี่ยมีเงินหมุนเวียนในกองทุนยาฯ ครั้งละเท่าใด.....

3. กำไรจากการจำหน่ายยาหลังจากแบ่งเป็นเงินปันผล ท่านได้นำไปใช้ประโยชน์ในรูปอื่นหรือไม่

ก. ใช้ ข. ไม่ได้ใช้

4. ในข้อ 3. ถ้านำไปใช้ในรูปอื่น ท่านได้ทำอะไรบ้าง.....
.....

5. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานโดยเฉลี่ยในแต่ละเดือนเป็นเท่าไร.....บาท

การจัดการ

1. ในการเตรียมชุมชนท่านได้รับความร่วมมือเพียงใด

ก. ดี ข. ไม่ดี

ค. พอสมควร

2. ในข้อ 1 ถ้าไม่ได้มีปัญหาอะไร.....
.....

ทัศนคติ

1. ท่านมีความคิดเห็นว่ากองทุนยาฯ ควรขยายไปในรูปอื่นหรือไม่

   ก. ควร ข. ไม่ควร

2. ในข้อ 1 ถ้าตอบว่าท่านคิดว่าควรขยายไปในรูปใด.....

3. ในข้อ 1 ถ้าตอบว่าไม่ควร ท่านมีเหตุผลอย่างไร.....

   .....

4. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการทำหน้าที่นี้.....

   .....

5. ท่านคิดว่าค่าตอบแทนเท่าที่เป็นอยู่เป็นอย่างไร.....

   .....

6. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อสภาพกองทุนยาฯ ที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน.....

   .....

7. ท่านคิดว่ากองทุนยาฯ จะเป็นกองทุนที่ได้รับการสนับสนุนจากชุมชนต่อไปหรือไม่

   ก. สนับสนุน ข. ไม่ได้รับการสนับสนุน

8. เพราะเหตุใด.....

การดำเนินงานทั่วไปของคณะกรรมการ

1. การประชุมคณะกรรมการกองทุนยาฯ มี (กี่ครั้ง/เดือน).....หรือ (กี่เดือน/ครั้ง).....

2. การเรียกประชุมคณะกรรมการกองทุนยาฯ ใช้เวลาเตรียมการกี่วัน.....

3. ในรอบปีที่ผ่านมาคณะกรรมการกองทุนยาฯ ได้เข้ามามีบทบาทอย่างใดบ้าง.....

   .....

   .....

4. ถ้ามีปัญหาเกิดขึ้นจากการดำเนินงานกองทุนยาฯ จะมีวิธีการตัดสินใจแก้ปัญหาโดย

   ก. ตัวบุคคล (ผส.สต./อสม./กรรมการขายยา)

   ข. คณะกรรมการ ค. อื่น ๆ ระบุ.....

5. จากผลการดำเนินงาน หรือการตัดสินใจในปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในกองทุนยาฯ ได้รับความร่วมมือจากคณะกรรมการอย่างไร

ก. ดี ข. ไม่ดี ค. พอสมควร

6. ในข้อ 5. ถ้าไม่ดี เพราะอะไร.....
.....

7. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อคณะกรรมการที่ทำหน้าที่อยู่ในปัจจุบัน.....
.....
.....

8. ท่านมีความคิดเห็นว่าควรปรับปรุงบทบาทของคณะกรรมการกองทุนยาฯ อย่างไรบ้าง
.....
.....

<u>แบบสอบถามเจ้าหน้าที่สาธารณสุข</u>

1. ขนาดหมู่บ้าน.....หลังคาเรือน
2. จำนวนประชากรในหมู่บ้าน.....คน
3. ระยะทางจากหมู่บ้านถึงสถานีอนามัย.....กม. ระยะทางจากหมู่บ้านถึงอำเภอ.....กม.
4. ค่าใช้จ่ายจากหมู่บ้านถึงสถานีอนามัย.....บาท ค่าใช้จ่ายในการเดินทางจากหมู่บ้านถึงอำเภอ.....บาท
5. โดยเฉลี่ยชาวบ้านมาใช้บริการที่สถานีอนามัย (คน/วัน).....
6. โดยเฉลี่ยชาวบ้านมาใช้บริการที่สถานีอนามัย (คน/เดือน).....
7. สถิติของโรคที่มีผู้มารับการรักษากันมากในรอบปีที่ผ่านมา (เรียงลำดับของโรคที่มีผู้มารับการรักษา).....
.....

8. ท่านมีความคิดเห็นเป็นอย่างไรต่อการจัดตั้งกองทุนยาฯ

ก. ดี ข. ไม่ดี

ค. ไม่ตอบ

9. ท่านเข้าใจในวัตถุประสงค์ของกองทุนยาฯ หรือไม่

ก. เข้าใจ ข. ไม่เข้าใจ

10. ในข้อ 15. ถ้าท่านเข้าใจ เข้าใจว่าอย่างไร

....

....

....

11. การค้นหาคัดเลือกหมู่บ้านที่เหมาะสมแก่การจัดตั้งกองทุนยาฯ ท่านมีวิธีการอย่างไร

....

....

....

12. ในการเตรียมชุมชนขั้นต้นในระดับผู้นำชุมชนท่านได้รับความร่วมมือเพียงใด

ก. ดี ข. ไม่ดี

ค. พอสมควร

13. วิธีการเตรียมชุมชนในระดับผู้นำชุมชน ท่านมีขั้นตอนในการเตรียมอย่างไรบ้าง

....

....

....

14. ในข้อ 12. ถ้าตอบว่าไม่ดี มีปัญหาอย่างไร.....

.....

15. ในการเตรียมชุมชนท่านเข้าไปมีบทบาทในระดับชุมชนมากน้อยเพียงใด

ก. มาก ข. น้อย

ค. พอสมควร

16. ในการเตรียมชุมชน ท่านเข้าไปมีบทบาทในระดับชุมชน ท่านได้รับความร่วมมือเพียงใด

ก. ดี ข. ไม่ดี

ค. พอสมควร

17. ในข้อ 16. ถ้าตอบว่าไม่ดี ปัญหาอย่างไร.....

.....

.....

18. การดำเนินงานของกองทุนยาฯ ท่านเข้าไปมีบทบาทในด้านใด

ก. การจัดคณะกรรมการดำเนินงานในหมู่บ้าน

ข. การกำหนดตัวยาและเวชภัณฑ์ ค. การจัดซื้อยา

ง. การกำหนดการปันผล จ. อบรมการใช้ยา

ฉ. อื่น ๆ ระบุ.....

19. ท่านคิดว่ากองทุนยาฯ ในหมู่บ้านที่ท่านรับผิดชอบจะไปรอดหรือไม่ (รอด/ไม่รอด)

เพราะเหตุใด.....

.....

20. ท่านรับผิดชอบเข้าปฏิบัติงานกี่หมู่บ้าน.....หมู่บ้าน

21. มีกี่หมู่บ้านที่มีการจัดตั้งกองทุนยาฯ (ส่หกรยา).....หมู่บ้าน

22. ท่านเข้าไปในชุมชนที่มีการจัดตั้งกองทุนยาฯ (ส่หกรยา) นั้นกี่ครั้ง/เดือน.....ครั้ง

ภาคผนวก ข

ตัวอย่างแบบบัญชีกองทุนยาประจำหมู่บ้าน

1. <u>บัญชีผู้ถือหุ้น</u>

รูปแบบของสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น และทะเบียนผู้ถือหุ้น

สมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น

สหกรณ์บ้าน.....หมู่ที่.....

ตำบล.....อำเภอ.....

จังหวัด.....

.....นายทะเบียนตั้งแต่วันที่.....เดือน.....ปี.....

ถึงวันที่.....เดือน.....ปี.....

.....นายทะเบียนตั้งแต่วันที่.....เดือน.....ปี.....

ถึงวันที่.....เดือน.....ปี.....

.....นายทะเบียนตั้งแต่วันที่.....เดือน.....ปี.....

ถึงวันที่.....เดือน.....ปี.....

.....นายทะเบียนตั้งแต่วันที่.....เดือน.....ปี.....

ถึงวันที่.....เดือน.....ปี.....

ทะเบียนผู้ถือหุ้น

สหกรณ์หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

สมาชิกเลขที่	ชื่อผู้ถือหุ้น (หัวหน้าครอบครัว)	บ้านเลขที่	จำนวนหุ้น	หุ้นเลขที่	จำนวนเงิน		ผู้รับเงิน	วัน/เดือน/ปี	หมายเหตุ
					บาท	สตางค์			

วิธีทำและบันทึกบัญชีผู้ถือหุ้น

1. ทำตารางบัญชีตามแบบไว้ในสมุด เพื่อใช้ประจำสหกร 1 เล่ม

2. ช่องสมาชิกเลขที่ คือ เลขที่ของสมาชิกเรียงตามลำดับ 1; 2, 3,..... เรื่อย ๆ ไป ผู้มาเป็นสมาชิกภายหลังก็เพิ่มต่อท้ายเล่มไป เลขที่สมาชิกดังกล่าว ถือเป็นเลขประจำตัวของสมาชิกผู้นั้น เมื่อสมาชิกมาซื้อยาที่สหกรให้บอกหมายเลขสมาชิกไว้ด้วย บางสหกรจะมีส่วนลดให้สมาชิกทันทีเมื่อซื้อ หรือเมื่อทราบผลกำไรสิ้นปี

3. ช่องชื่อผู้ถือหุ้น (หัวหน้าครอบครัว) ให้ใส่ชื่อและนามสกุลของสมาชิก บางสหกรที่ถือเอาครอบครัวเป็นสมาชิก ชื่อของสมาชิกจะเป็นชื่อหัวหน้าครอบครัว

4. ช่องบ้านเลขที่ให้ใส่บ้านเลขที่ของสมาชิก หรือครอบครัวที่เป็นสมาชิกไว้ สมาชิกอยู่บ้านไม่มีเลขที่ ก็เว้นไว้แล้วบอกตำแหน่งของบ้านในช่องหมายเหตุ ถ้าเป็นบ้านของสมาชิกที่อยู่ต่างหมู่บ้านก็ใส่เลขที่บ้านไว้ แต่ชื่อหมู่บ้านให้ใส่ในช่องหมายเหตุ

5. ช่องจำนวนหุ้น ให้ใส่จำนวนหุ้นที่สมาชิกซื้อไว้ลงไป

6. ช่องหุ้นเลขที่ คือ เลขที่ของใบหุ้น เรียงตามลำดับหุ้นและเลขที่สมาชิก สหกรยาที่มีใบหุ้นจะไม่มีช่องนี้เลยก็ได้ จริง ๆ แล้วก็ไม่จำเป็นนัก ช่องนี้อาจเปลี่ยนเป็นช่องเลขที่ของใบเสร็จที่ทางสหกรยาออกให้สมาชิกเป็นค่าหุ้นก็ได้

7. ช่องจำนวนเงิน ใส่จำนวนเงินที่สมาชิกชำระให้สหกรยาตามจำนวนที่สมาชิกตกลงจะชำระ

8. ช่องผู้รับเงิน เมื่อสมาชิกชำระเงินแล้ว กรรมการของสหกรยาคน 1 ที่เป็นผู้รับเงิน เขียนชื่อ - นามสกุล หรือจะลงรายมือชื่อไว้ ซึ่งกรรมการสหกรยาคนอื่นต้องรู้ว่าเป็นลายเซ็นต์ของผู้ใด

9. ช่องลงวันที่/เดือน/ปี ที่รับเงิน

10. ช่องหมายเหตุ นอกจากจะบันทึกรายละเอียดตามรายการในช่องที่ 3 แล้ว อาจจะบันทึกหมายเหตุเกี่ยวกับการเพิ่มหุ้นในบุคคลที่ถือเดิม โดยให้บันทึกจำนวนหุ้นที่มีอยู่ก่อนและเพิ่มใหม่เป็นจำนวนรวมทั้งหมดกี่หุ้น

- อาจบันทึกการถอนหุ้นของสมาชิกที่ถือหุ้นว่าถอนไปกี่หุ้นเหลือกี่หุ้น หรือถอนทั้งหมด

- อาจบันทึกการขอเข้าเป็นสมาชิกแต่การเข้าซื้อหุ้นอาจจะจ่ายเป็นงวด ๆ ให้บันทึกงวดที่จะจ่ายว่าเมื่อไรจ่าย

นอกจากช่องที่จะบันทึกทั้งหมดแล้ว บัญชีผู้ถือหุ้นทุกหน้าจะต้องรวมจำนวนหุ้น จำนวนเงินไว้และจำนวนสมาชิกไว้ เพื่อสดวกแก่การตรวจสอบภายหลัง

2. <u>บัญชีรายจ่าย</u>

รูปแบบของบัญชีรายจ่าย

บัญชีรายจ่าย (โดยละเอียด)

สหกรณ์หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ประจำเดือน.....

วัน/เดือน/ปี	รายการ	หน่วย	ราคา		หมายเหตุ
			บาท	สตางค์	

<u>วิธีบันทึกบัญชีรายจ่าย</u>

1. ช่องวันเดือนปี ให้ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ที่มีรายการจ่ายทุกครั้ง ถ้ามีการจ่ายหลายครั้งใน 1 วัน ให้ลงวันที่ครั้งเดียวก็พอ เช่น วันที่ 1 มกราคม 2525 (เขียนย่อว่า 1 มค. 25) ซื้อสินค้า 9 รายการ ก็เขียนวันที่เฉพาะรายการแรกเท่านั้นก็พอ จะเป็นที่รู้กันว่าในวันนั้นซื้อของ 9 อย่างเรียงกันมา เมื่อวันถัดไป ซื้ออีกก็เขียนวันที่ใหม่สำหรับรายการที่ซื้อมาใหม่

2. ช่องรายการ ให้ลงรายการจ่ายทุกรายการเรียงบรรทัดลงมารายการละบรรทัด อย่างลงรายการบนบรรทัดเดียวกัน จะเกิดการสับสนขึ้นได้ ถ้ารายการที่ลงนั้นอาจจะไปเหมือนกับรายการอื่นที่ได้จ่ายไปแล้ว ควรลงรายละเอียดของรายจ่ายนั้น ๆ ไว้ด้วย เช่น

ยาแก้ไอน้ำดำ	ขนาด	100	ซีซี	ขวด
ยาแก้ไอน้ำดา	ขนาด	250	ซีซี	ขวด
พาราเซตามอลบรรจุ		10	เม็ด	ซอง

3. ช่องหน่วย ให้ลงจำนวนหน่วยปลีกของสินค้า ตามที่จ่ายไป เช่น 3 ขวด 10 ซอง 100 เม็ด เป็นต้น อย่าใส่หน่วยเป็นกล่อง เช่น ยาแดง 12 ขวด เป็น 1 กล่อง ให้ใส่ในช่องหน่วยว่า 12 ขวด ไม่ใช่ 1 กล่อง

ยายอดสหกรณ์ถ้าบรรจุเป็นซอง แต่จะแบ่งขายเป็นเม็ด ให้ลงหน่วยเป็นเม็ด แม้ว่าจะซื้อมาเป็นซองก็ตาม เพราะหน่วยดังกล่าวจะได้ตรงกันกับจำนวนในบัญชีคุมยอดจำนวนสินค้าที่จะทำต่อไป เช่น ซื้อยาพาราเซตามอลมา 10 ซอง ต้องการจะแบ่งขายเป็นเม็ดทั้งหมด ก็ให้ลงว่า พาราเซตามอล 100 เม็ด (1 ซองมี 10 เม็ด) แต่ถ้าต้องการขายเป็นซองด้วย เม็ดด้วย ให้แยกเป็น 2 รายการ แล้วลงหน่วยที่ต่างกัน ในกรณีนี้ ให้ลงดังนี้

รายการ	หน่วย
พาราเซตามอล	5 ซอง
พาราเซตามอล	50 เม็ด

ยาอื่น ๆ ก็ทำเช่นเดียวกัน

4. ย่องราคาให้ลงราคารวมตามที่จ่ายไปจริงคิดเรียงรายการ เพราะจะถือเป็นราคาทุนของยาหรือสินค้า ในการจัดทำงบดุลด้วย จึงต้องลงรายละเอียดราคาเรียงรายการ

ในการซื้อสินค้าหรือยาที่ให้ส่วนลด มักจะคิดรวม ๆ มา เช่นซื้อ 9 รายการ เขาจะรวมเงินทั้ง 9 รายการ แล้วจึงลดราคาให้เป็น% ราคาที่เขาเขียนไว้ท้ายสินค้าแต่ละชนิดตอนแรกนั้นยังไม่ได้ลด จึงต้องนำมาลด% ตามที่เขามีส่วนลดให้ เรียงทุกรายการ เช่น ซื้อของ 10 รายการในใบสั่งซื้อร้านจะคิดมาดังนี้

รายการ		ราคา	
1		10	
2		20	
3		10	
4		20	
5		100	
6		50	
7		30	
8		10	
9		20	
10		100	
	รวม	370	บาท
	ลด 10% เป็นเงิน	37	บาท
	เหลือ	333	บาท

เป็นราคาที่จ่ายจริง การลงย่องจำนวนเงินต้องลดทุกรายการไป 10% แล้วจึงลงไปดังนี้

รายการ	ราคา
1	9
2	18
3	9
4	18

รายการ	ราคา
5	90
6	45
7	27
8	9
9	18
10	90

5. ช่องหมายเหตุ ใช้สำหรับบันทึกเมื่อมีข้อสังเกตอื่น ๆ หรือรายจ่ายที่อาจเป็นที่สงสัยต่าง ๆ เพื่อสะดวกแก่การตรวจสอบและมีการสอบถามในภายหลัง

3. บัญชีขายสินค้ารายวัน

รูปแบบของบัญชีขายสินค้ารายวัน

บัญชีขายสินค้ารายวัน

สหกรณ์หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

วัน/เดือน/ปี	ชื่อผู้ซื้อ	สมาชิก	รายการ	จำนวนหน่วย	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
					บาท	สตางค์	

<u>วิธีบันทึกบัญชีขายสินค้ารายวัน</u>

1. ช่อง วัน/เดือน/ปี ให้ลงวันที่.....เดือน.....พ.ศ..... ทุกครั้งที่วันนั้นสหกรณ์เปิดทำการขาย ลงตอนเช้าครั้งเดียวก็พอ วันรุ่งขึ้นถ้าทำการขายก็ลงไว้ใหม่ ทำเช่นนี้เรื่อย ๆ ไปไม่จำเป็นต้องลงวันที่ทุกรายการที่ทำการขาย

2. ช่อง ชื่อผู้ซื้อ ผู้ที่มาซื้อของที่สหกรณ์ให้ผู้ขายเขียนชื่อผู้ซื้อไว้แต่พอให้แยกได้ว่ามาจากครอบครัวใด ในกรณีปกติธรรมดาถ้าสหกรณ์นั้นไม่ได้คิดบันผลให้สมาชิก จากการซื้อเป็นกรณีพิเศษแล้ว ช่องนี้จะไม่มีก็ได้ ซึ่งรวมถึงช่องเลขทะเบียนสมาชิกด้วย จะไม่มีก็ได้ ที่จริงแล้วการคิดบันผลให้สมาชิกจากการซื้อเป็นกรณีพิเศษนั้นเป็นเรื่องที่ยุ่งยากมากในการคิดบันผล ในขณะที่ซื้อนั้นหรือจะคิดตอนปลายปีก็ตาม ถ้าเทียบจากความรู้ของกรรมการสหกรณ์ที่มีอยู่ในหมู่บ้านต่าง ๆ แล้วจะปล่อยให้คณะกรรมการทำงบดุลกันแต่เพียงลำพังยังไม่ได้ ถ้าให้คิดยุ่งยากขึ้นอีกก็จะเป็นการเหลือวิสัยที่จะทำได้แน่ ส่วนที่อ้างว่าการคิดบันผลให้สมาชิกจากการซื้อเป็นกรณีพิเศษ จะเป็นการชักจูงให้สมาชิกมาใช้บริการจากสหกรณ์นั้น จากการประเมินผลดูแล้วไม่พบว่ากรณีดังกล่าวจะมีส่วนชักจูงแต่ประการใด เพราะพบว่าสมาชิกส่วนใหญ่จะไม่ต้องการเงินบันผล ไม่ว่าจะในรูปแบบใดก็ตาม มักสนับสนุนในการเพิ่มทุนของสหกรณ์หรือพัฒนาหมู่บ้านมากกว่า

อนึ่ง 2 ช่องดังกล่าว คือชื่อผู้ซื้อและหมายเลขสมาชิก ทำให้ผู้ขายลงยากจริง ๆ เพราะคนในหมู่บ้านบางคนก็ไม่รู้จัก ยิ่งผู้ถือหุ้นคือหัวหน้าครอบครัวด้วยแล้วยิ่งไม่รู้ใหญ่เพราะส่วนใหญ่ใช้เด็กมาซื้อ เลยไม่รู้จะลงอย่างไร แล้วจะรวมไปถึงช่องเลขสมาชิกด้วย ลำบากมากเพราะมักจะจำไม่ได้ นายทะเบียนก็ไม่อยู่ก็จะมีการลงผิดลงถูกตลอดเวลาทำให้เกิดการผิดพลาดได้เสมอ โดยเฉพาะถ้าซื้อกันมาก ๆ พร้อม ๆ กัน

การบันผลให้สมาชิกผู้ซื้อก็เช่นกัน ถ้าบันผลทันทีจากการซื้อ 5% การหักลดจะลำบากมาก ผู้ขายหักผิดหักถูก คือผลให้ไม่ค่อยถูกต้องเสมอ ถ้า 10 บาท 20 บาท ก็พอได้ ถ้าสินค้าราคา 12.50 หรือ 7 บาท ก็คิดไม่ถูก พาลไม่คิดเลยก็ได้

การบันผลปลายปีจะยุ่งยากมาก ชาวบ้านจะไม่มีทางทำเองได้ ถึงทำได้ก็ไม่กี่หมู่บ้าน ส่วนใหญ่จะทำไม่ได้ การคิดหักลดให้บันผลแก่สมาชิกจากการซื้อควรตัดไปเลยดีกว่าแล้วคิดบันผลธรรมดา ช่องอื่นผู้ซื้อและหมายเลขสมาชิกควรตัดออกเพราะไม่จำเป็น

3. ช่องรายการ เขียนรายการยาหรือสินค้าที่มีผู้ซื้อบรรทัดละ 1 รายการ ลงรายละเอียดขนาดพอสมควร เหมือนกับรายการของบัญชีรายจ่ายโดยละเอียด

4. ช่องหน่วยก็เช่นเดียวกับบัญชีรายจ่ายโดยละเอียด

5. ช่องจำนวนเงินให้ลงจำนวนเงินตามที่ขายไปจริง ถ้ามีส่วนลดก็ลดเสียให้เรียบร้อยแล้วจึงลงไป

6. ช่องหมายเหตุ คนอื่นถ้าขายแทนควรลงชื่อไว้ หรือลงข้อสังเกตุอื่น ๆ

4. <u>บัญชีเงินสด</u> (รายรับ-รายจ่าย)

รูปแบบบัญชีรายรับ-รายจ่าย

บัญชีรายรับ-รายจ่าย

สหกรณ์หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ประจำเดือน.....

รายรับ

รายการ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สตางค์	
1. เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อน			
2. เงินค่าหุ้นจำนวน หุ้น			
3. เงินจากการจำหน่ายยา			
4. เงินจากการจำหน่ายสินค้า			
5. เงินจากการบริจาค			
6. อื่น ๆ			
รวมรายรับ			
รวมรายจ่าย			
ยอดเงินคงเหลือยกไปเดือนหน้า			

รายจ่าย

รายการ	จำนวนเงิน		หมายเหตุ
	บาท	สตางค์	
1. จ่ายค่าซื้อยา			
2. จ่ายค่าซื้อสินค้า			
3. จ่ายค่าวัสดุ-อุปกรณ์			
4. จ่ายเบ็ดเตล็ด			
รวมจ่าย			

การทำบัญชีรายรับ

1. ช่องรายการ เป็นช่องที่รวมยอดเงินหมวดรายการรับของสหกรณ์ โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ดังนี้คือ

1.1 เงินสดคงเหลือยกมาจากเดือนก่อนคือ ตัวเลขเดียวกับจำนวนเงินในบรรทัดที่เขียนว่ายอดเงินคงเหลือยกไปเดือนหน้าของเดือนก่อนทำบัญชีนี้ นำตัวเลขดังกล่าวมาเติมลงในช่องจำนวนเงินของบรรทัดนี้เลย

1.2 เงินค่าหุ้นจำนวน - หุ้น คือเงินที่ทางสหกรณ์ได้รับจากสมาชิกเป็นค่าหุ้นในเดือนที่ทำบัญชี ว่ามีจำนวนเงินเท่าใด ก็ใส่ลงในช่องจำนวนเงิน ทั้งนี้ถ้าจำนวนเงินมีมากกว่ามูลค่าของหุ้นตามที่ควรจะเป็นให้หมายเหตุไว้ในหมายเหตุของรายรับด้วย เพราะหุ้นหลังปันผล 1 ปี แล้วราคาอาจแพงขึ้น ถ้าสมาชิกไม่รับปันผล

1.3 เงินจากการขายยา คือเงินที่ทางสหกรณ์ได้รับจากการขายเฉพาะยาในเดือนนั้น จากบัญชีขายสินค้ารายวันที่รวมยอดเฉพาะยา นำจำนวนเงินที่รวมได้มาเติมในช่องจำนวนเงิน

1.4 เงินจากการจำหน่ายสินค้า คือเงินที่ทางสหกรณ์ได้รับจากการขายเฉพาะสินค้าในเดือนนั้น จากบัญชีขายสินค้ารายวัน ที่รวมยอดเฉพาะสินค้า นำจำนวนเงินที่รวมได้มาเติมลงในช่องจำนวนเงิน

1.5 เงินจากการบริจาค คือเงินที่ทางสหกรณ์ได้รับบริจาคจากบุคคลหรือนิติบุคคลใด ๆ ก็ตาม เป็นเงินสด ถ้าไม่ใช่เงินสดเป็นสิ่งของหรือสินค้าให้ตีราคาเป็นเงินตามที่ผู้บริจาคซื้อมาให้รวมจำนวนเงินที่ได้รับจากการบริจาคในเดือนนั้นใส่ในช่องจำนวนเงิน

1.6 อื่น ๆ คือรายรับอื่น ๆ นอกจากนี้ ถ้าได้มาเป็นเงินสดหรือสินค้าก็ดี ให้ตีราคาเป็นเงินก่อน ตามราคาที่ซื้อมา (ทุน) แล้ว ลงจำนวนเงินในช่องจำนวนเงิน

1.7 รวมรายรับ คือผลบวกของจำนวนเงินในหมวดต่าง ๆ ของรายการรายรับลงในช่องจำนวนเงิน

1.8 รวมรายจ่าย ยกมาจากบัญชีรายจ่ายที่รวมไว้แล้ว

1.9 ยอดเงินคงเหลือยกไปเดือนหน้า คือผลต่างของยอดจำนวนเงินของเดือนถัดไป

การทำบัญชีรายจ่าย

ให้รวมหมวดต่าง ๆ ของรายการจ่ายจากบัญชีรายจ่ายโดยละเอียดเป็นหมวด ค่าซื้อยา ค่าซื้อสินค้า ค่าวัสดุครุภัณฑ์ และเบ็ดเตล็ด ตามรายการที่สหกรณ์ได้จ่ายไปเพื่องานของสหกรณ์ในเดือนนั้น แล้วนำจำนวนเงินที่รวมยอดไว้แล้ว ลงในช่องจำนวนเงินตามหมวดต่าง ๆ ที่กำหนดไว้

ผลรวมทั้งหมดเป็นรวมจ่าย

5. <u>บัญชีคุมยอดสินค้าคงเหลือ</u>

การทำบัญชีนี้ โดยหลักการมีวิธีการทำอยู่ 2 วิธีด้วยกัน หมู่บ้านหนึ่ง ๆ อาจถนัดทำบัญชีต่างกัน ในที่นี้จึงเล่นอไว้ 2 วิธีเลยเลยดังนี้

รูปแบบบัญชีคุมยอดสินค้าคงเหลือแบบที่ 1

บัญชีคุมยอดสินค้าคงเหลือ

สหกรณ์หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

รายการที่ 1 (ชื่อยา).....ขนาดบรรจุ.....

		รับ			จ่าย			
เดือน/ปี	จำนวน	ราคาต่อหน่วย		หมายเหตุ	เดือน/ปี	จำนวน (หน่วย)	จำนวนคงเหลือ (หน่วย)	หมายเหตุ
		บาท	สตางค์					

<u>วิธีบันทึกบัญชีคุมยอดสินค้าแบบที่ 1</u>

สินค้าแต่ละชนิดจะใช้บัญชี 1 แผ่น ถ้ามีสินค้า 100 ชนิด ก็ใช้บัญชี 100 แผ่น มีข้อควรสังเกตุเล็กน้อยดังนี้

1. ยาหรือสินค้าที่ซื้อมาเพิ่มในสหกรณ์ ถ้าจะนำมาเติมลงในบัญชีที่ตั้งไว้เดิมจะต้องมีลักษณะต่าง ๆ ของสินค้าหรือยาเหล่านี้เหมือนกันคือ ชื่อสินค้า (ยา).....ขนาดบรรจุ..... และราคาต่อหน่วย จะต้องคงเหมือนกันทั้ง 3 อย่าง จึงจะลงบัญชีในแผ่นเดียวกันได้

ก. ชื่อยาหรือสินค้าจะต้องเป็นชื่อเดียวกัน ถ้าต่างกันก็ใช้บัญชีแผ่นใหม่

ข. ขนาดบรรจุ จะต้องมีขนาดเดียวกัน ถ้าต่างกันแม้ชื่อจะเหมือนกันก็ตามก็ต้องใช้บัญชีแผ่นใหม่

ค. ราคาทุนต่อหน่วย หรือราคาที่ซื้อมาจะต้องเป็นราคาเดิม ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงราคาใหม่แม้ว่าจะเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน ขนาดเท่ากันก็ต้องใช้บัญชีแผ่นใหม่

2. ส่วนที่เป็นรับ ช่องเดือนและปี ผู้ทำบัญชีต้องจำไว้เสมอว่า เราจะทำบัญชีเดือนละครั้งเท่านั้น โดยเก็บยอดรวมจากบัญชีอื่น ๆ มา ช่องเดือนและปี ก็ใส่เดือนและปีที่ทำบัญชีลงไป

3. ช่องจำนวน ในเดือนแรกที่ทำบัญชีให้ลงจำนวนยาหรือสินค้าที่รับเข้าสหกรณ์ทั้งหมด ในเดือนต่อ ๆ ไปหมายถึงจำนวนยาหรือสินค้าคงเหลือจากเดือนก่อน กับจำนวนยาหรือสินค้าที่ซื้อมาเพิ่มในเดือนนี้เป็นเท่าไร ใส่ในช่องจำหน่าย

4. ราคาต่อหน่วย คือราคาตามที่ซื้อมาคิดราคาต่อหน่วย

5. จำนวนเงิน คือค่าของสินค้าหรือยาที่มีอยู่ในสหกรณ์ทั้งหมดในเดือนนั้น (เหลือจากเดือนก่อนและที่เพิ่มเดือนนี้) คิดราคาตามที่ซื้อมารวมทั้งหมดใส่ในช่องจำนวนเงิน

6. หมายเหตุ เมื่อมีข้อสังเกตุต่าง ๆ ให้ลงไว้เพื่อตรวจสอบภายหลังได้

7. ทางด้านจ่าย ช่องเดือน/ปี ควรเป็น เดือน/ปี เดียวกันกับทางด้านรับ ถ้าบรรทัดตรงกัน จำนวน (หน่วย) คือ จำนวนของยาหรือสินค้าที่สหกรณ์ขายไปในเดือนนี้ ตรวจเช็คดูจากบัญชีขายรายวันของสหกรณ์

8. จำนวนยาหรือสินค้าคงเหลือ คือผลต่างของจำนวนจากด้านรับและจ่าย ยกยอดไปรวมกับยาและสินค้าชนิดเดียวกันที่ซื้อเพิ่มในเดือนถัดไป

รูปแบบบัญชีคุมยอดสินค้าคงเหลือแบบที่ 2

สรุปยอดสินค้าคงเหลือ

สหกรณ์หมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

อำเภอ.....จังหวัด.....ประจำเดือน.....

ลำดับที่	รายการ	หน่วย	ขนาดบรรจุ	ราคา/หน่วย		ยอดยกมา	ซื้อเพิ่ม หน่วย	ยอดจำหน่าย หน่วย	คงเหลือ หน่วย	หมายเหตุ
				บาท	สตางค์					

วิธีทำบันทึกบัญชีคุมยอดสินค้าแบบที่ 2

1. ให้ทำเป็นประจำทุกเดือน เดือนละ 1 ครั้ง โดยสรุปจากยอดซื้อเข้าสหกรณ์และยอดขายจากบัญชีการขายในเดือนนั้นให้เสร็จเป็นเดือน ๆ ไป เดือนละบัญชี

2. ช่องลำดับที่ คือลำดับที่ของสินค้าที่ต่างชนิดกันเรียงเป็นลำดับลงไป สินค้าชนิดเดียวกันแต่มีหน่วยจำหน่ายต่างกัน ให้เลยลำดับที่ต่างกันด้วยและสินค้าชนิดเดียวกันหน่วยจำหน่ายหรือซื้อมาและขนาดบรรจุเหมือนกันแต่ราคาที่ซื้อมา (ทุน) แตกต่างกันก็ให้ใส่ในลำดับต่างกัน

โดยสรุปก็คือ การจะลงบัญชีสินค้าในลำดับที่เดียวกันได้ต้องมีความเหมือนกันทั้งชนิดของสินค้า/หน่วยจำหน่าย/ขนาดบรรจุและราคาทุน ถ้าต่างกันอย่างใดอย่างหนึ่ง ต้องให้ลำดับที่ต่างกัน

3. ช่องราคาทุนต่อหน่วย คือราคาตามที่ซื้อสินค้ามา คิดต่อหน่วยเป็นเท่าไร เพื่อจะใช้คำนวนเป็นราคาทุนของสินค้าได้

4. ช่องยอดยกมา ถ้าเป็นเดือนแรกที่สหกรณ์เพิ่งเปิดหรือยังไม่มีสินค้าอยู่เดิมให้เว้นไว้จะลงจำนวนเมื่อมีสินค้าคงเหลือจากการจำหน่ายจากเดือนก่อนให้นำมาลงจำนวนในช่องนี้ พร้อมกำกับหน่วยด้วย

5. ช่องซื้อเพิ่ม คือจำนวนสินค้าที่ซื้อมาเข้าร้านสหกรณ์ในเดือนที่แรกเปิดสหกรณ์ หรือที่ซื้อสินค้าชนิดนั้น หน่วย ขนาดบรรจุ และราคาทุน เดียวกัน เพิ่มขึ้นในเดือนที่ทำบัญชีในระหว่างดำเนินการ

6. ช่องยอดจำหน่าย คือจำนวนของสินค้าชนิดนั้นที่ได้จำหน่ายไปตามบัญชีขายสินค้ารายวันของสหกรณ์ภายในเดือนนั้น ว่าเป็นเท่าไร ให้นำยอดที่จำหน่ายมาลงไว้ในช่องนี้

7. ช่องคงเหลือหมายถึง จำนวนของสินค้าชนิดนั้นที่มีอยู่เดิม (จากยอดยกมา) รวมกับที่ซื้อเพิ่มนำมาลบออกจากยอดจำหน่าย จะเป็นจำนวนยอดของสินค้าชนิดนั้นคงเหลืออยู่ในเดือนที่ทำบัญชี

8. ช่องหมายเหตุ ให้ลงไว้เมื่อมีข้อสงสัยหรือข้อสังเกตต่าง ๆ บางอย่าง เมื่อมีการประชุมคณะกรรมการสหกรณ์ประจำเดือนหรือเพื่องบดุลจะได้ไม่มีปัญหาภายหลัง

คณะกรรมการสหกรณ์ที่ทำบัญชีนี้ควรจะเลือกทำบัญชีคุมยอดสินค้านี้แบบใดแบบหนึ่ง และทำเป็นประจำเดือนทุกเดือน ถ้าทิ้งไว้นานเกินไปอาจเบื่อไม่อยากทำเลยก็ได้

ประวัติ

นายศักดา สัมโสภาธรรม สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยรามคำแหง ในสาขาวิชาเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมในปี พ.ศ. 2521 และในปัจจุบันกำลังดำเนินธุรกิจค้าส่งเครื่องเขียนในย่านชานเมือง